

GŁOS LUBELSKI

PISMO CODZIENNE

Przedpłata w Lublinie bez odroczenia: miesięcznie zł. 2,50, — w Lublinie z odroczeniem do domu: mies. zł. 2,80, — z przesyłką pocztową za uwinięciem: miesięcznie zł. 3,50.

Ceny ogłoszeń dla firm miejscowych za wiersz milimetryowy lub jego miejsce:

Przed tekstem 20 gr., w tekście 30 gr., za tekstem 12 gr. Nadesł. 15 gr. Nekrol. 15 gr. Drobne ogłoszenia za wyraz 10 gr., duże litery — jak za wyraz, tłusty druk podwójnie. Najmniejsze ogłoszenie 1 złoty. Dla poszukujących pracy 5 groszy za wyraz.

Ogłoszenia składane pięttem, oraz w niedziel. i święt. N. o 25% droż.

UWAGA: Artykuły pisane pięttem, nie na jednej stronie pomieszczone nie będą. Rękopisów Redakcja nie zwraca.

Sekretarz Redakcji ALEKSANDER BAZIAN.

Ceny ogłoszeń dla firm zamiejscowych:

Za 1 wiersz w/metr. lub jego miejsce: Przed tekstem groszy 30. W tekście groszy 50. Nekrologi groszy 25. „Nadesłane” groszy 25. Za tekstem (zwykle) groszy 15. **DROBNE OGŁOSZENIA:** Za wyraz groszy 12. Najmniejsze drobne ogłoszenie groszy 1,20. Ogłoszenia składane pięttem, oraz w niedziel. i święt. n-rach o 25% drożej.

Redakcja otwarta od godz. 10-ej rano do 5-ej po południu. — W niedziele i święta od godz. 12—2 ppł. — Telefon № 184.

Adres: Lublin, Kościuszki 10.
Konto P. K. O. 100.666.

Administracja otwarta od godz. 9-ej rano do 8-ej wiecz. — Skrz. poczt. № 98.
Telefon № 184.

Dziś wieczór humoru i śmiechu

PAT i PATACHON jako „POLICJANCI” jako

jedna z najlepszych ostatnich kreacji słynnych duńskich komików w 8-iu aktach. — — — Muzyka pod batutą prof. Stembrowicza.
Ceny od zł. 1 do 2,50, dla ucz. się młodz. na I seans o 3 g. po 50 gr. — Sprzedaż biletów po 50 gr. od 2 do 3 godz. — Sala dobrze ogrzana.

Dziś 4-go b. m. początek o g. 8 ceny 50 proc. niż.

„Jesienne skrzypce”

Sztuka w 5 cju aktach Lilji Surguczowa.

XX Kongres P. P. S.

Trzeci dzień obrad.

WARSZAWA. 3.1. (Tel. wł.) W trzecim dniu obrad kongres zakończył rozprawę nad zgłoszonymi rezolucjami politycznymi. Poseł Daszyński, jako mówca generalny zwolennik rezolucji O. K. W., wskazywał że w okolicznościach, które towarzyszyły ostatniemu przesileniu rządowemu wstąpienie do P. P. S. do koalicji stało się koniecznością dziejową.

Podczas przemówienia posła Daszyńskiego na sali obrad zjawił się p. Moraczewski, minister Reutów i w przemówieniu, który miał głowę jeszcze w bandażach. Minister Moraczewski przywitany owacją zabrał głos poza kolejnością mówców dla złożenia specjalnego wyjaśnienia.

Po przemówieniach referentów, posłów Barlińskiego i Żalawskiego, dyskusję ukończono, poczem kongres przystąpił do spraw organizacyjnych, podczas gdy komisja wnioskowa obradowała nad uzgodnieniem zgłoszonych rezolucyj.

„Ustępliwość” Anglii w zatargu o Mossul

Nowe okoliczności.

LONDYN. 3.1. (PAT.) Biuro Reutersa ogłasza następujący komunikat: Od czasu rozmowy, którą 10 dni temu odbył premier Baldwin z ambasadorem tureckim, powstały w sprawie Mossulu nowe okoliczności.

Podczas ostatniej sesji Rady Ligi Narodów delegacja turecka została poinformowana o gotowości rządu angielskiego do podjęcia rokowań z Turcją na podstawie decyzji Rady Ligi Narodów. Premier Baldwin dał dalszy dowód ustępliwości Anglii, przyjmując ambasadora tureckiego i powtarzając wobec niego życzenie Anglii osiągnięcia porozumienia z Turcją. Od tego czasu rząd turecki nie udzielił żadnej odpowiedzi na propozycje angielskie. Przeważa pogląd, że rząd angielski posunął się do ostatecznych granic ustępliwości.

Turcy zachowują spokój.

ANGORA. 3.1. (Tel. wł.) Minister spraw zagranicznych referował w komisji zagranicznej o przebiegu i dotychczasowych pertraktacjach w zatargu o Mossul. Organ rządu tureckiego pisze w jednym z artykułów, że obecnie nie nadeszła jeszcze chwila, ażeby uciec się do przemocy i wyraża nadzieję, że Anglija wyступи z nowymi propozycjami ugodowymi.

O ekspansję jugosłowiańską.

Wyjaśnienie Radicza.

BIAŁOGRÓD. 3.1. (Tel. wł.) Ponieważ mowa Radicza, wygłoszona w Sebie nieco o konieczności ekspansji jugosłowiańskiej w kierunku morza Egejskiego wywołała zagranicą, a szczególnie w Grecji niemiłe echo, widział się on zmaszonym oświadczyć, że mowa ta została przez prasę zniekształcona. Radicz miał mówić o ekspansji Jugosławji w kierunku morza Czarnego i miał na myśli tylko unję bułgarsko-serbską. Co się tyczy Grecji, oświadczył Radicz, — Jugosławja dąży stale do utrzymania z narodem greckim stosunków przyjaznych. Oświadczenie to jest wynikiem demarschu rządu greckiego a posła jugosłowiańskiego w Atenach. Dotychczas był Radicz agresywnym wobec Włoch, Francji, Czechosłowacji, a ostatnio także wobec Grecji.

Dymisja Cankowa?

Uchwała partji rządowych.

SOFJA. 3.1. (Tel. wł.) Przywódcy partji rządowych powzięli na nocnym posiedzeniu uchwałę, aby zażądać dymisji premiera Cankowa. 40 tu posłów, należących do koalicji rządowej, podpisało następnie notę, wzywającą premiera aby z 12 tu delegatami 4 ch partji rządowych rozpoczął rokowania w sprawie ustąpienia. Cankow jednak odpowiedział, że nie wdaje się w żadne pertraktacje, wobec czego odwiedził go prezes demokratów Liapczew i oświadczył mu w imieniu wszystkich stronnictw koalicyjnych, że jego dymisja stała się konieczną.

Cankow natomiast wyraził zgodę jedynie na propozycję rekonstrukcji gabinetu i to pod warunkiem, że w nowym rządzie pozostaje nadal dotychczasowy minister spraw zagranicznych i minister spraw wewnętrznych. Wobec tego postanowili przedstawiciele partji rządowych obstawać przy żądaniu ustąpienia Cankowa i zastąpienia go Liapczewem. We wszystkich kołach politycznych oczekują w najbliższych dniach dymisji gabinetu.

Skutki ustępstw na rzecz Niemiec.

Włoski o imperializmie niemieckim.

RZYM. 3.1. (Tel. wł.) Berliński korespondent „Tribuny” nadesłał do Rzymu artykuł, przedstawiający stosunki niemieckie w ub. roku. Zdaniem korespondenta Niemcy są dzisiaj bardziej niespokojne, imperialistyczne i reakcyjne, niż rok temu, a nie jest to tylko skutkiem kryzysu gospodarczego, panującego w Niemczech, lecz przede wszystkim skutkiem dalekoidących ustępstw ze strony koalicji w zakresie wojskowości. „Faktor teutonicus” aroży się na nowo, szukając ujścia w kierunku przyłączenia Austrii do Niemiec. W przeddzień przystąpienia do Ligi Narodów Niemcy rozpoczynają akcję na rzecz niemieckiej mniejszości w Tyrolu, kłamią i intrygują.

Skazanie komunistycznych posłów we Francji.

PARYŻ. 3.1. (Tel. wł.) Posłowie komunistyczni Cachin i Doriot skazani zostali z powodu podburzania żołnierzy francuskich w Marokko na 18 miesięcy więzienia oraz na karę grzywny w wysokości 3 tysięcy franków.

2.000 szt. bydła z Polski.

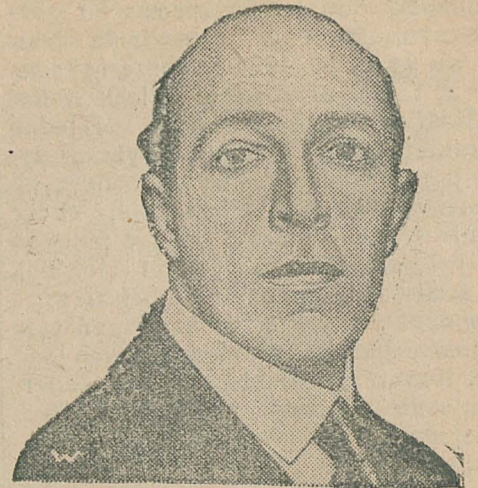
WARSZAWA. 3.1. (Tel. wł.) Wskutek starań rządu polskiego — rząd rumuński zezwolił na tranzyt przez swe terytorjum 2000 sztuk bydła z Polski, uzależniając przewóz od wypełnienia warunków weterynaryjnych.

Wiadomości polityczne.

— Król jugosłowiański podpisał konwencję w sprawie tranzytu wojskowego i amantęj między państwami małej ententy.

W tym samym czasie podpisał tę samą konwencję król rumuński i przywódca Czechosłowacji Masaryk.

— P. minister spraw wewnętrznych przyjął delegację Kaszubów, która złożyła mu memoriał w sprawie pomocy finansowej dla tamtejszej ludności.

Cunning Gordan,

kapitan angielski, niedawno bawił w Paryżu w charakterze pełnomocnika przywódcy Riffanów — Abd el Krima. Wobec braku pełnomocnictw do zawarcia pokoju z Francją, rokowania z Premierem Briandem spełżyły na nieczem.

Spieszcie z pomocą, — złóżcie ofiarę na Gwiazdkę dla dzieci bezrobotnych.

LUBELSKI KOMITET STASZCICOWSKI.

Już za trzy tygodnie t. j. w dniu 20 stycznia 1926 r. przypada setna rocznica śmierci ks. Stanisława Staszica.

Lublin może się poszczycić tem, że wyprzedził inne miasta, a nawet Warszawę, w gotowości oddania hołdu wielkiemu mężowi stanu, nieustrudzonemu krzewicielowi nauk i filantropji, prezesowi Towarzystwa Przyjaciół Nauk, dla którego wystawił w Warszawie wspaniały pałac, fundatorowi pomnika Kopernika w Warszawie, a inicjatorowi obeliska Unji lubelskiej w Lublinie, członkowi Izby oraz Dyrekcji Edukacji Publicznej, a następnie Komisji Rządowej W. R. i O. P., prezesowi akademickiego wydziału lekarskiego w Warszawie, dyrektorowi wydziału przemysłowego Min. Spraw Wewn., dalej założycielowi Hrubieszowskiego Towarzystwa Rolniczego „dla wspólnego ratowania się w nieszczęściach”.

Lubelski Komitet zorganizowany jeszcze dnia 13 czerwca 1924 r., był zgorą rok jedyną na terenie Rzeczypospolitej instytucją, przygotowującą obchód Staszycowski. Uznała to i prasa stołeczna, kiedy z racji zawiązania w Warszawie dn. 16 listopada 1925 r. Narodowego Komitetu Staszycowskiego na lamach „Echa Warszawskiego” z dn. 19 listopada t. r. (№ 315) można było wyczytać następujące słowa: „Zasluguje również na specjalne podkreślenie, że lubelski Komitet Staszycowski powstał już 13 czerwca 1924 r. Ponadto, że Warszawa otrzymała olbrzymie zapiski Staszica na swoje zakłady humanistyczne i powinna dawać hasło promocyjne, tymczasem okazuje się, że Komitet lubelski wydrukował już 3 prace naukowe, poświęcone Staszycowi, a przygotowuje wydanie specjalnego albumu i księgi pamiątkowej”.

Lubelski Komitet pozostaje w ścisłym związku z Komitetem Narodowym przez swojego delegata, a zarazem dyr. dra Juliana Krzyżanowskiego, który wszedł w skład Wydziału Wykonawczego Ogólnopolskiej Komisji Staszycowskiej, a ostatnimi miesiącami również Instytut Oświaty i Kultury im. Staszica w Warszawie przystąpił do zorganizowania w związku z obchodem Staszycowskim wielkiej akcji oświatowej na terenie całej Rzeczypospolitej.

Wcześniej też pomyślało o uroczystościach narodowych ku czci Staszica: Sosnowieckie Towarzystwo Muzyczno-Spiewacze, oraz Koło Śląskie Stowarzyszenia polskich inżynierów górniczych i hutniczych w Katowicach.

Dziś już niewątpliwie cała Polska czyni śpieszne przygotowania w związku z zbliżającym się terminem obchodu narodowego ku uczczeniu wielkiego męża i zasłużonego działacza.

Lubelski Komitet Staszycowski rozpoczął czynność swoją od wydania jeszcze we wrześniu 1924 r. obszernej odezwy p. t. „W przededniu stulecia śmierci Staszica”, która podaje dokładną charakterystykę Staszica i wlicza tytuły jego wielkich zasług na rozlicznych polach działalności. Następnie, chcąc godnie a trwałe uczcić pamięć jednego z największych synów ziemi polskiej, tak ściśle związanego z lubelskiem i odświeżyć zamgloną w społeczeństwie pamięć o jednym z najgorliwszych jego sług, Komitet lubelski przystąpił energicznie do planowej pracy, skoncentrowanej na polu wydawniczym, nie pomijając zarazem i innych swych zadań związanych z obchodem.

Przytem pomoc społeczna i ofiarność publiczna dokazały niemałych cudów w ciężkich chwilach ogólnego przesilenia gospodarczo finansowego. Atoli mimo wszystko, Komitet dźwigając na swych barkach nader ciężką, ale owocą akcję wydawniczą, znajdował się nieraz w opałach finansowych; jednakowoż nie ustawał w swych poczynaniach, dotrwał na stanowisku i przy dalszym poparciu niewątpliwie zrealizuje całkowicie nakreślony plan akcji wydawniczej.

Nakładem Komitetu ukazały się w obiegu księgarskim trzy rodzaje artystycznie wykonane i widowiskowe, przedstawiających: „Apoteozę Staszica” w

ujęciu prof. Franciszka Deca z Lublina, oraz 2) portret Staszica w dwóch formatach z oryginalnym podpisem.

Dalej Komitet wydał studia naukowe, dotyczące Lublina i Lubelszczyzny, jako to: 1) Dr. W. Hahn „Lublin w twórczości J. I. Kraszewskiego”, 2) Jan Riabinin „Lublin i Lubelskie w przededniu powstania styczniowego” (na podstawie źródeł archiwalnych, z przedmową prof. St. Ptaszyckiego (rzecz ta wydana z zasiłkiem Magistratu m. Lublina).

Z serii wydawnictw Staszycowskich ukazała się na półkach księgarskich książka ks. Józefa Kruszyńskiego p. t. „Stanisław Staszic a kwestja żydowska”, oraz rzecz D-ra Wiktora Hahna p. t. „Stanisław Staszic” życie i dzieła (z portretem Staszica), wydana z zasiłkiem Magistratu m. Lublina i sejmików: Bialskiego, Biłgorajskiego, Hrubieszowskiego, Krasnostawskiego, Lubelskiego, Puławskiego, Węgrowskiego i Zamojskiego.

Książkę D-ra Hahna, o której „Przebieg Bibliograficzny” (z dn. 1 września 1925 r., № 17) napisał, że „jest to jedna z najlepszych książek, jakie posiadamy o Staszycu”, a i prasa zagraniczna z uznaniem powitała (np. „Prager Presse” z 4 grudnia 1925 r., № 332), Komisja Ministerstwa W. R. i O. P. do oceny książek zaleciła na posiedzeniu dn. 20 listopada 1925 r. do czytania dla młodzieży szkolnej.

W najbliższych zaś dniach opuszcza prasę drukarską „Pisma pedagogiczne Stanisława Staszica” w 23 arkuszach druku, (z popiersiem Staszica), wydane z zasiłkiem Ministerstwa W. R. i O. P., w opracowaniu Zygmunta Kukulskiego, ze słowem wstępem pióra prof. Ign. Chrzanowskiego. W książce tej znajdują się po raz pierwszy zebrane wszystkie prace Staszica o charakterze pedagogicznym, a między nimi wiele rzeczy dotąd nieznanych, bo świeżo z różnych archiwów wydobytych. W świetle nowego materiału Staszycowiszczyzna na polu szkolnictwa polskiego w pierwszych dziesiętnościach XIX stulecia.

Koroną wydawnictw jubileuszowych ma być „Księga pamiątkowa ku uczczeniu setnej rocznicy zgonu St. Staszica”. Na treść księgi tej złoży się bogaty zbiór rozpraw, artykułów, materiałów i przyczynków, opracowanych przez najwybitniejszych przedstawicieli nauki polskiej w różnych dziedzinach, jako to: historyków literatury, kultury, szkolnictwa i oświaty, językoznawców, filozofów, przyrodników, geografów, prawników, ekonomistów, socjologów, statystyków i t. d. Całość ma dać wyczerpujący i wszechstronny obraz wspaniałej i różnorodnej działalności Wielkiego Obywatela i Budowniczego nowej demokratycznej i przemysłowej Polski.

Do księgi wejdzie nadto około 200 ilustracji, odnoszących się bądź do życia, bądź do działalności Staszica, a więc pamiątki i zabytki z Pity, Poznań, Warszawy, Kieleckiego, Piotrkowa, Lublina i Hrubieszowa, świadczące o wspaniałych czynach wielkiego patrioty i filantropa, opiekuna nauk i przemysłu;

dalej kilkanaście różnych portretów i biustów Staszica, podobizny kart tytułowych niemal wszystkich pierwszych wydań jego dzieł, cały atlas przyrodniczy z pierwszą polską kartą geologiczną, wynalezioną przez Staszica w 1806 r., i widokiem Tatr; następnie podobizny fotograficzne: metyki chrztu Staszica, dowodów jego święceń kapłańskich, listów oryginalnych i dyplomów z jego podpisem, manuskryptu z kontraktem Towarzystwa Rolniczego Hrubieszowskiego i t. d.; słowem, całe życie i działalność Staszica znajdują ujęcie w ramach artystycznych ilustracji.

Dotychczas udział w księdze przyrzekli: z Kielc—Marta Hubicka; z Krakowa—Henryk Barycz, Franciszek Bielak, Ignacy Chrzanowski, Stanisław Kot, Tadeusz Sinko, Władysław Szajnoch; z Lublina—Ignacy Czuma, Jerzy Fiedorowicz, Ludwik Górski, Wiktor Hahn, Tadeusz Jakubowski, Ludwik Kamykowski, Zygmunt Kukulski, Stanisław Ptaszycki, Ryszard Rachwałd, Jan Riabinin, Eleonora Tymonówna, Leon Waściszkowski, ks. Ludwik Zalewski; ze Lwowa—Wilhelm Bruchwalski, Benedykt Fubiński, Stanisław Łempicki, Eugeniusz Romer, Tadeusz Wiśniowski; z Poznania—Tadeusz Grabowski, Wł. M. Kozłowski; z Warszawy—Zofia Daszyńska-Golińska, Samuel Dickstein, Regina Danysz-Fleszerowa, Marcell Hindelsman, Janusz Iwaszkiewicz, Aleksander Kraushar, Jan Piekałkiewicz, Helena Orsza Radlińska, Stanisław Szober; z Wilna—Kazimierz Chodynicki, Marja Dunajówna, Feliks Koneczny, Stanisław Pigoń; z Zakopanego—Mieczysław Świerż.

Kosztorys „Księgi pamiątkowej” obliczony jest na 15 000 zł., zatem urzędowe czynniki planów Komitetu, któreby postawiły Lublin w rządzie przodującego miasta pod względem oddania hołdu Staszycowi, wymaga dużych ofiar pieniężnych. Jednakże Komitet ani na chwilę nie wątpi, iż społeczność lubelska, rozumiejąc należycie interes kulturowy, przyjdzie Komitetowi z wydatną pomocą finansową i w ten sposób dojdzie do skutku wielkie dzieło trwałe uczczenia St. Staszica — prawdziwego apostoła pracy, któremu w ciągu całego życia przyświecało hasło: „Bądź Narodowi użytecznym!”

W myśl odezwy Komitetu Narodowego, aby najlepiej w wolną od pracy niedzielę, poprzedzającą rocznicę śmierci Staszica, należytemi obchodami przypomnieć najszerzemu ogółowi o nakazach wielkiego testamentu Staszica, Komitet Lubelski w dniu 17 m. stycznia 1926 r. urządzi uroczystą akademię w świeżo odnowionej, obszernej sali aktowej Gimnazjum Państwowego im. Staszica. W akademii tej weźmie udział w charakterze głównego prelegenta prof. uniwersytetu poznańskiego dr. Tadeusz Grabowski, specjalnie przez Komitet zaproszony.

Tegoż dnia ukaże się jubileuszowy numer „Głosu Lubelskiego”, poświęcony w hołdzie Staszycowi, a wydany staraniem Komitetu.

Prof. Dr. Zygmunt Kukulski.

Wywiady u p. Cziczeryna.

W czasie swej ostatniej po Europie zachodniej podróży, Cziczeryn, ten przebiegły i ehytry na miarę swych rusomengolskich pradziadów dyplomata, dwukrotnie i wyraźnie odsłonił swój sposób myślenia i pogląd na aktualne zagadnienia polityczne Pierwsze dotyczy stano-wiska Sowietów względem Ligi Narodów. Od pewnego już czasu popularyzowano w prasie europejskiej ploteczkę, że Sowiety powoli się nawracają ku poważniejszemu w cywilizowanym świecie przyjętym zwyczajom i że w głębi rzeczy radoby wejść do Ligi Narodów. Otóż tym wersjom kres położył sowiecki komisarz spraw zagranicznych p. Cziczeryn, udzieliwszy wywiadu współpracownikowi Rote Fahne w Berlinie, w którym zaznaczył wyraźnie, że Rosja nigdy

nie wstąpi do Ligi Narodów, ponieważ Liga jest przedstawicielką międzynarodowego kapitalizmu i nie zapewnia poszanowania w równej mierze praw i swobód wszystkich narodów. Liga, zdaniem Cziczeryna ucieleśnieniem jedynie hegemonji Wielkiej Brytanji, ciągnącej dzisiaj swym przemocnym wpływem na Dalekim i Bliskim Wschodzie. W tych stanowczych słowach wypowiedzianych przeciw Anglii, przebijają się wzajemna wrogość dwóch polityk, prowadzonych od dawna już na terenach Azji, a za którymi stoją dwie największe terytorjalne potęgi: Anglija i Rosja. Wydarzenia zaszły ubiegłego roku w Chinach jasno odzwierciedlają tę walkę o wpływy między Anglią i Rosją i aktualnie przewagę w zatargu odnosi polityka Sowietów i jej przedstawiciela

Karachana w Pekinie.

Ciekawe również uwagi wypowiedział Cziczeryn przedstawicielowi londyńskiego „Observer” a z pośród których nas Polaków musi zainteresować poniższy ustęp: „Nie może Rosja, mówi Cziczeryn, przystąpić do Ligi Narodów także z tego powodu, iż cały szereg państw należących do Ligi najmaże obawą, należąca do Rosji”. Jak rozumieć ten ustęp? Jakże to państwa ma na uwadze p. Cziczeryn. Chyba Polskę, Litwę, Estonję, Łotwę i Finlandję, gdyż innych ubytków terytorjalnych Rosja nie poniosła. Ustęp ten jest za ważny, by miś przebrzmieć bez echa: pióra polityczne w Polsce powinny dać należyty odpór urojeniom p. komisarza Cziczeryna, i pociążyć go, że carskie sny o waszechroni są niestosowne dla przedstawicieli robotniczych i soidackich deputatów, którzy bez sądu, modlą pospolitych zbrodniarzy, wymordowali rodzinę carską w piwnicach Ekaterynenbarga, w imię zapewne ażeby tych ideowych założen, przeciwnych tym, jakim hołdował carat. Jest rzeczą w ustach ministra spraw zagranicznych nie tylko nie stosowną, ale wprost śmieszoną, nazywać należąca do Rosji terytorja, które na skutek sromotnie przegranej wojny, na mocy traktatu pokojowego w Rydze za rządów p. Cziczeryna oddane zostały z powrotem przez Rosję Polsce, po sto lat trwającym władaniu na skutek grabieży, bo ta tylko nazwa stosowna jest w odniesieniu do rozbiórów Polski.

Dość o tem! Zmieniły się w Rosji usteru osoby. Nie zmienił się jednak duch. Duch zaborczości, duch, który nie rozumie co to sprawiedliwość i co to ten wymysł zgniłego zachoda—wolność narodów.

Dlatego też grzeszne, czy czule słowa p. Cziczeryna, wypowiedziane przed paru miesiącami w Warszawie, nie powinny być przez nas poważnie brane pod uwagę, bo to tylko hasłami, przeznaczonymi do zatajenia prawdziwych intencji. Szczerzej prawdy w nich nie szukać ani też spodziewać się.

J. M.

Radość życia jest najważniejszą jego walorem. Chcesz tę radość zdobyć?

ZAPRENUMERUJ
BIBLIOTEKĘ
WESOŁYCH OPowieści

Tania książka, napisana swobodnie i lekko przez
pierwszorzędných autorów

da Ci wiele radości po codziennej pracy.

Za bardzo niewielką sumę

4 złote 50 groszy kwartalnie

otrzymasz 120x1.5616

9 książek i 9 numerów

ilustrowanego czasopisma.

!! Śpiesz więc zaabonować !!

Prenumeratę wpłacać należy na

konto P. K. O. 12 155 lub prze-

kazem pocztowym na adres:

Biblioteka Wesołych Opowieści

Warszawa, Grzybowska 11.

TEATR I MUZYKA.

Teatr Miejski.

— Poniedziałek o 8 w. 50 proc. niż. „Je-sienne skrzypce”.

— Wtorek „Grzebień sztyldkretowy”.

Kino - Teatr „Colosseum”.

Dziś wieczór humoru i śmiechu PAT i PATRICHON jako „POLICJANCI” jedna z najlepszych ostatnich kreacji słynnych duńskich komików w 8-miu aktach Muzyka pod batutą prof. Stembrowicza. Ceny od zł 1 do 2,50, dla ucz. się młod. na 1 seans o g. 3 po 50 gr. Sprzedaż biletów po 50 gr. od godz. 2 do 3. Sala dobrze ogrzana.

Zapisujcie się do Ligi
Morskiej i Rzecznej.

PAWEŁ ROHLAND

SODALIS MARIANUS

WŁAŚCICIEL ŻABIEJ WOLI W ZIEMI LUBELSKIEJ

Opatrzony św. Sakramentami, zasnął w Bogu dnia 2-go stycznia 1926 r.

Nabożeństwo żałobne i złożenie zwłok w grobach rodzinnych odbędzie się w Bychawce we wtorek, dnia 5-go stycznia b. r.

Polecając duszę zmarłego modlitwom wiernych, zawiadamiają o powyższym w głębokim bólu pograżeni

ŻONA I RODZINA.

140x4-20

KRONIKA.

KALENDARZYK

Dziś — Tytuś B.
Jutro — Telesfora P. M.

Noce dyżury aptek.

W poniedziałek dyżuruje apteka Biela, kowskiego i S-ki na ulicy Kowalskiej Nr. 16, apteka Chrzastowskiego i Grodzkiego na Krakowskim Przedm. Nr. 14.

Biblioteka Centralna F. M. S. dla dzieci i starszej młodzieży Szpitalna 2 gmach Teatra otwarta codziennie oprócz niedziel i świąt od 11 rano do 3 pop.

Muzeum lubelskie (Namiestnikowska 4) otwarte codziennie od godz. 10 rano do 3 po poł.
Tow. Zachęty Sztuk Pięknych (Namiestnikowska 4) otwarte codziennie od 10-ej rano do 3-ej ppł.

Czytelnia Lubelska P. M. Sz. otwarta od godz. 10 do 12 i od 3—6.

Czytelnia Kat. Związku Polek Namiestnikowska 11, II piętro otwarta codziennie od 3—6-ej wieczorem.

Biblioteka Publiczna im. Łopacińskiego. Biblioteka publ. im. H. Łopacińskiego, otwarta codziennie 11 — 2 w połud. 14 — 7 po połud. z wyjątkiem niedziel i świąt.

Biblioteka wojskowa D. O. K. Lublin — ul. Szpitalna 12 otwarta codziennie — oprócz niedziel i świąt — od godz. 9—14 oraz od 16—19.
Biblioteka Uniwersytecka otwarta codziennie od g. 10—1 popoł. i od g. 3 do 6 pp, prócz niedziel i świąt.
Lubelski Oddział Tow. Zachęty Sztuk Pięknych mieszczący się w gmachu Muzeum — Namiestnikowska 4—otwarty od 10 rano do 6 wiecz.

Z MIASTA.

** Zjawiska astronomiczne w styczniu. W styczniu planeta Merkury może być dostrzeżona rano na południu-wschodzie, w gwiazdozbiornie Strzelca. Wenus świeci, jako piękna gwiazda wieczorna na południu zachodzie; największy blask dnia 7 stycznia. Mars świeci rano na północy-wschodzie w gwiazdozbiornie Niedźwiadka. — Saturna jest widoczny rano obok Marsa.

Trasy księżycy: ostatnia kwadra dnia 7. now. d. 14. pierwsza kwadra dn. 20. pełnia dnia 28 go.

Dnia 2 ziemia najbliższej słońca. Dnia 7 Wenus w największym blasku. W dniu 14 całkowite zaćmienie słońca, niewidzialne w Polsce. Dnia 16 Wenus znajduje się blisko księżycy, tworząc piękne

zjawisko. Dnia 28 księżycy będące w półmiesiącu słońca od godz. 19 m. 29 do godz. 23 minut 10; środek zaćmienia o godz. 21 minut 20.

** Fabryka Hessa pracuje. W związku z notatką naszą, jakoby fabryka Hessa groziła redakcji, otrzymujemy wyjaśnienie, że wiadomość ta jest nieścisła. Fabryka pracuje normalnie, żadnych redukcji dotychczas nie było, a i na najbliższą przyszłość nie należy się ich spodziewać, ponieważ otrzymano odpowiednie zamówienia.

— Zagadka. (m) O ile który z mieszkańców miasta odgadnie w którym roku Magistrat ustawi na drodze przez łąki jedną, jedyniuteńką latarnię, dla wygody przedmieścia Piaski otrzyma gratis kanalizację, elektrykę, młot, telefon i fotografię naszego ratusza.

— Niesłychane brudy. (m) Miasto nasze z powodu odwilży przybrało charakter wprost rozpaszliwy. Chodniki rozklekotane, dziurawe, ścieki pozatykane, błotnie powybijane, śniegi w brudnych górach splecione, naprawy dróg niedokończone, rynny poobrywane, podwórza pełne suchnących zlewisk, kata-

strofa i jeszcze raz skandal. Po co ta „wielka” polityka? Czy nie lepiej pomyśleć o rzeczach prostych, szarych, codziennych? Dadsz one w swej dobrze oprawionej ramie lepszą korzyść, aniżeli te socjologiczno-statystyczne studia, które młot, młot, łopatę odłożyły w kącie.

ZE STOLICY.

× Policja warszawska w nowych hełmach. Przed paru dniami komendant policji miasta Warszawy wydał rozkaz, ażeby wszystkie posterunki w obrębie komisariatów od I do XV nosiły hełmy.

Wobec tego wszyscy posterunkowi pełniący służbę w obrębie tych komisariatów otrzymają hełmy. W chwili obecnej policja warszawska posiada 1800 hełmów rozdzielonych pomiędzy wspomnianymi wyżej piętnastoma komisariatami miejskimi, czterema komisariatami kolejowymi i oddziałem konnym.

Z KRAJU.

— Wystąpienia bezrobotnych w Poznaniu. Wesolo rozpoczęły Sylwester skończył się w Poznaniu nad wyraz smutnie. Po północy zjawił się na

JULJAN KOT.

CHOINKA I ZABAŃKA.

Wystawę choinek urządzone tak „po lubelsku”: z dodatkami. Do choinek dodatkami były odlewy gipsowe, także wyroby inkrustowane w drzewie i wyroby ze skóry wytłuszczanej.

Czy się należy zastanawiać nad poszczególne mi świecełkami, ozdobami, które, jak intruzy, na choinkach co krok się pojawiały? Tak, niech pomyślą o tem także i ci, którzy nie bronili tej bezcelowej pracy dzieciom.

Zdarzały się wyjątki. Widziałem kilka form dodatknych pośród ozdób. Tak zwany „pajacyk” mógł zainteresować na choince ze szkoły prywatnej cukierni Lublin. Z waty go wykonano, ze skorupki jajka i z papieru. Odznaczał się prymitywnym ujęciem. Na jednej z gałęzi szkoły im. Królowej Jadwigi zawieszono także prostego ptaszka z gliny i papierków.

Gdzieindziej spotykałem właściwe ozdoby choinkowe w typie t. zw. „kolczatki”, zresztą bez wyrazu, traktowane szablonowo.

Ale obok tych wyjątków na innych choinkach zawieszano baletnice w sukienkach z bibułki a do tułowia z główkami dolepienymi w postaci, popularnych wśród dzieci, t. zw. „pleczątek”, pochodzenia zazwyczaj niemieckiego. Zawieszono zbyt dużo i tych baletnic i innych kształtów „wacianych”, jak się wyraża M. Gerson Dąbrowska (w „Choince Polskiej”), które szczególnie chodzi zapewne o karzele ków (znów, gdzie treść plastyczna?), „gdyż one nic z ducha polskiego w sobie nie mają” i są „pomyślnymi straszonymi pod względem estetycznym”.

3)

Przytaczam tu zdanie Gerson Dąbrowskiej, ale nie podzieliłbym go wobec dobrze skomponowanej ozdoby choinkowej w sensie polskiego kształtu plastycznego, przedstawiającej nawet karzele lub baletnice.

Czy pamiętacie nie-polski obraz ludowy, na szkła odwrócić malowany, z chaty chłopca szwajcarskiego pod Lucerną z podpisem „narodowym”, jakbyście to powiedzieli językiem waszych choinek? Podpis ten brzmi dosłownie: „Brinz Banladcsy”. Był ten obraz umieszczony na wystawie pamiątek po księciu Józefie w Krakowie i z tego powodu jego reprodukcję podaje „Tygodnik Ilustrowany” w 1913 r. i „Świat” z tegoż roku.

A oto inne przykłady ujemne w szczegółach dekoracji choinek. Zaczęć od szczytów na wystawie „choinki polskiej”.

Oto pióra pawie. Jakież one mają znaczenie, czy sterczące na choince pióra (którą ktoś dowcipnie nazwał „jubilerską”), mają przypominać modę czernonoskórych?

Oto sноп na szczytce, sноп zboża, sноп, który, jako motyw, spotyka się w etnografii polskiej. Sнопek na zastrzonym kijku leszczynowym zatyka się na środku zasianego pola, na dachu stodoły w okolicach Krakowa. Czy właśnie dlatego umieszczono sнопki i na szczytce choinki na wystawie „choinki polskiej” w Lublinie? W ten sposób zapomniano o celu plastycznym ozdoby choinkowej, tłumacząc zapewne, że jeśli ma rację sноп wśród pola i na szczytce stodoły, to powinien znaleźć się także i na cieniu wierzchołku wysokiej choinki.

A czy zastanawiano się nad kształtem snopek, skoro go na choince umieszczono? Czy wydobyto jego prymitywny kształt plastyczny? Czy też pokazano dziełcom rysunki snopek przez Marijana Wawrzeńckiego z r. 1899, reprodukowane w III tomie „Wisły”? Rysunki te należało pokazać nie dla sko-

powiania w pracach szkolnych, lecz w celu gruntownego wyjaśnienia ich bogatego w różnorodność i naturze pomysłów kształtu plastycznego.

Należało się przekonać, jak dziecko wyraża w swej prymitywnej pracy kształt snopek i w jakim go materiale najlepiej wykonać umia. (Nie zapominajmy, że jesteśmy nie zawsze mądrzejsi od dzieci).

Na szczytce choinki szkoły 13 umieszczono wycinanki — naklejanki, które tak często zawieszano na gałęziach także i innych choinek. Wieszając wycinankę, jako ozdobę, wcale nie pomyślano o wartościach plastycznych tych rzeczy. Wycinanka — naklejanka jest kształtem płaskim. Takie tylko okazy można uważać za dobrze zrozumianą wycinankę papierową, spotykaną na przestrzeniach jedynie płaskich. Skąd i w jakim celu pojawiły się płaskie kształty na tak nierównie wypukłej bryle, jaką przedstawia drzewko świerka lub — zgoła jak wahadła zegarowe dyndały zawieszane na gałęziach?

Wiąże się ich zastosowanie z umieszczeniem na choinkach całego szeregu innych przedmiotów, jak np. „łańcuchów” płaskich i najrozmaitszego typu lalczek, często wprost z papieru wycinanych po uprzednim narysowaniu, nęśladowanego zwykle, kształtu. Chodzi o zdecydowanie się na fakt nie do zaprzeczenia, że choinka nie jest płaska, że też zawieszenie w przestrzeni płaskiego kształtu nie może mieć miejsca, gdyż to uniemożliwia wszechstronne odegranie przezeń roli właściwej zdobnikowi na choince.

Czy pamiętacie i czy możecie podziwiać profil choćby t. zw. „pawiego” oczka w formie płaskiego kółeczka w chwili, gdy jego lewa i prawa strona znajdują się pod kątem prostym do płaszczyzny, z której właśnie obserwujecie? Wtedy profil jego pokrywa kształt linii prostej pionowej jako zaś forma zdobnicza równa się zeru. (D. n.)

Spieszcie z pomocą, — złóżcie ofiarę na Gwiazdkę dla dzieci bezrobotnych.

Ks. Stanisławowi Staszicowi w hołdzie. (1826 — 1926).

Celem upamiętnienia 100 ej rocznicy zgonu ks. Stanisława Staszica, wielkiego obywatela i budowniczego nowej demokratycznej i przemysłowej Polski, ukaże się dnia 17 stycznia 1926 r.

specjalny, w zwiększonym formacie i bogato ilustrowany numer jubileuszowy „Głosu Lubelskiego”.

Na treść numeru, którego redakcja spoczywa w rękach prof. Uniw. Lubelskiego d-ra Zygmunta Kukulskiego, złożą się szereg artykułów, omawiających wszechstronnie wspaniałą i różnorodną działalność jednego z najużyteczniejszych członków narodu, z najgłębszych umysłów, jakie kiedykolwiek ziemia polska wydała, i z największych mężów w dziejach porobiorczych krajów.

Na szczególniejszą uwagę zasługuje fakt, że artykuły wyjdą z pod piór młodego środowiska naukowego, a więc przede wszystkim profesorów Uniwersytetu Lubelskiego i szkół średnich.

Udział w numerze jubileuszowym przyrzekli: dr. Feliks Araszkiewicz, Z. Biehińska, T. Bocheński, Fr. Cybański, Dr. J. Czuma, Fr. Dec, Dr. Z. Daszyńska-Golińska, Dr. L. Górski, G. Grotthus, Dr. Fr. Gacwa, Dr. W. Hahn, ppłk Dr. T. Jakubowski, L. Kamykowski, P. Kreschowiez, J. M. Ks. Rektor J. Kraszyński, Dr. J. Krzyżanowski, Dr. Z. Kukalski, M. Paciorkiewicz, Dr. T. Stramiłło, R. Słaski, E. Tymanówna, Ks. Dr. J. Wiślicki, wicerektor L. Wasoiszczakowski, O. J. Woroniecki, Ks. Dr. L. Zalewski, Ks. J. Ziolkowski. W. Ż.

ulicach tłum bezrobotnych, którzy, przebiegając głównymi ulicami, wywoływali awantury, wybijając szyby w szeregach firm. Wybito szyby wystawowe w jednej z największych firm handlowych, Kalamajskiego. Ponadto wybito szyby wystawowe w oddziale poznańskim Banku Handlowego, Banku Gospodarstwa Krajowego, w kilkudziesięciu innych firmach, jak również w głównym gmachu urzędu pocztowego. Szkody sięgają setek tysięcy złotych. Policja zlikwidowała zajęcia dość szybko i sprawnie, aresztując kilkudziesięciu awanturników, wśród których przeważali młodociai w wieku od lat 16 do 20.

RADJO.

Program koncertów, odczytów i t. p. na dziś 4 b. m.

Warszawa (330 m) Godz. 18.00—20.00 — Produkcje muzyczno-wokalne.

Londyn (365 m.) Godz. 19.45—muzyka taneczna; godz. 21.00—24.00—produkcje muzyczno-wokalne.

Paryż—Radio-Paris (1750 m.) Godz. 14.15, 18.30 i 22.15—koncert.

Berlin (505 m) Godz. 16.30, 17.15 i 20.30—22.00—koncert orkiestry i produkcje.

Budapeszt (545 m) Godz. 17.00 — koncert; godz. 20.30—muzyka operowa.

Wiedeń (530 m) Godz. 11.00, 16.15, 20.15—koncert orkiestry; godz. 21.15—muzyka ludowa.

Rzym (425 m) Godz. 18.30—Jazz-Band; godz. 21.25—muzyka operowa; wyjątki z oper. „Faust”, „Gloconda”, „Rigoletto” i in.; godz. 23.15—muzyka taneczna.

Wiadomości gospodarcze.

Zwyczaj cen wyrobów alkoholowych.

Z dniem 2 stycznia nastąpiła zwyczajna cen wyrobów alkoholowych.

Obecnie ceny są następujące:

Za litrową butelkę wódki 40 proc. łączone z opakowaniem 3,40 zł., za butelkę 45 proc. 3,80 zł. w detalu, butelka litrowa 95 proc. spirytusu na całe domowo-lecznicze 8 zł. w detalu.

OD ADMINISTRACJI.

P. T. Prenumeratom zamiejscowym, którzy nie opłacili jeszcze prenumeraty za styczeń, a chcą uniknąć przerwy w otrzymywaniu pisma naszego, uprzejmie przypominamy, że czas największy nadesłać opłatę.

Celem bowiem unormowania nakładu zmuszeni będziemy wstrzymać wysyłkę „Głosu” w pierwszych dniach stycznia wszystkim zalegającym w opłacie.

Spirytus denatowany kosztuje teraz 0,90 zł. za litr bez butelki.

Ogólnie podwyżka wynosi 1,25 na litrze czystego spirytusu.

Zniesienie podatku luksusowego.

Zgodnie z postanowieniem art. 124 Ustawy z dn. 15 lipca 1925 r. o państwowym podatku przemysłowym z dn. 1 stycznia 1926 r. zniesione zostały opłaty stemplowe od sprzedaży przedmiotów zbytku. Wobec powyższego z dniem

2 stycznia 1926 r. sprzedawcy t. zw. artykułów luksusowych wstrzymać się winni od pobierania powyższych opłat.

Koszty administracji państwowej w Polsce.

Według obliczeń prof. Romera koszty administracji w Polsce wynoszą 10,5 proc. ogólnych wydatków. Dla porównania można by tu przytoczyć koszty administracji państwowej we Francji, które wynoszą 0,7 proc. ogólnych wydatków

Z życia prowincji.

„O ziemi rodzinnej”.

Popkowiec — wieś cicha i spokojna, zwyczajna wieś polska. Jeśli poruszy się żywiej, to albo przez odpust, albo odczyt, względnie uroczystość narodową.

I oto właśnie — dzięki staraniom naszego Proboszcza, Ks. Wiśniewskiego — w niedzielę t. j. dnia 20 grudnia, w naszej wiosce odbył się odczyt z obrazami świetlnymi „O ziemi rodzinnej”. Odczyt ten był znany społecznik p. Warcha-

łowski, kierownik szkoły z Urzędowa.

Wogóle muszę zaznaczyć, że parafia nasza, od chwili przyjazdu ks. Wiśniewskiego, zmienia swój wygląd dachowy. Proboszcz nasz, nie tylko zajmuje się pracą obowiązkową, ale myśli też o pracy społecznej, narodowej. Bardzo leży Mu na sercu młodzież naszą, którą chce zorganizować.

Szczęść Mu Bóg w Jego zamiarach i pracy! Parafjanin.

Z ŻYCIA WOŁYNIA.

Odczyt prof. Wykowskiego.

Dnia 20 b. m. przybył ze Lwowa prezes T. N. S. W. p. Wykowski. Po odbytem posiedzeniu miejscowego oddziału T. N. S. W. w gmachu gimnazjalnym p. Wykowski udał się do sali P. M. S., gdzie dał odczyt na temat: „Zdolności naukowej w stosunku etnograficznemu rasowemu i klasowemu”. Odczyt urozmaicony był szeregiem przezroczy i zgromadził liczne rzesze słuchaczy. T. K.

Ponowne aresztowanie reagenta Dziemidko.

Dnia 20 b. m. na dworcu kolejowym we Włodzimierzu został aresztowany, będący pod nadzorem policji Rejent Dziemidko. W obawie aby p. Dziemidko przed ukończeniem śledztwa nie zdołał zbiec osadzono go w miejscowym więzieniu śledczym. T. K.

Koniec części redakcyjnej.

DRUKARNIA

„GŁOSU LUBELSKIEGO”

ulica Tadeusza Kościuszki 1. 10, róg Szpitalnej.

WYKONYWA:

Broszury, Cenniki, Czasopisma, Dzieła, Sprawozdania.

Wszystkie Roboty Tabelaiczne i Akcydensowe.

Afisze, Bilety Wizytowe, Blankiety, Cyrkularze Handlowe, Programy, Koperty Handlowe, Plakaty, Rozrzutki, Zaproszenia, Zawiadomienia i t. p.

Wykonanie solidne i punktualne. Ceny niskie.

ZA DARMO

wysyłamy każdemu cennik ilustrowany na garnitury męskie wszelkiego rodzaju, płaszcze, ulstry, kurtki, spodnie sportowe kamgarnowe, robocze i t. d., które dostarczam po zadziwiająco tanich cenach, w pierwszorzędym wykonaniu.

Mech. Fabryka Odzieży męskiej.

Wacław Borowczyk,

POZNAŃ, Stary Rynek 38/39.

Żądaj cennik a przekonasz się. 60x1—11

DROBNE OGŁOSZENIA.

Posady i prace.

Stenografii wyucza wszystkich listownie i prawie bezpłatnie Instytut Stenograficzny, Warszawa, Dep. 8. 24

2 najczerzy potrzebni. Drukarnia Udziałowa. 2

Poszukuję od zaraz Pani inteligentnej możliwie muzykalnej do zarządu domem i wychowania 6 ciał letniego chłopczyka, służąca w domu. Porządna blondynka średniego wzrostu. Zgłoszenia z podaniem warunków i fotografią do zwrotu pod adresem L. Budzyński, Puławy — most. 5657

Nauka i wychowanie.

Była studentka Uniwersytetu Warszawskiego przygotowała w zakresie 4 kl., specjalność francuski do wszystkich klas. Niecała 18 m. 10 od 11—1 pp. 5661

Niemieckiego udziela rutynowana nauczycielka 3-go Maja 10—16. 25

Lekcje angielskiego. Powiatowa 5 m. 5. 15

W 6-ciu miesiącach wyuczam mówić po francusku. „Praca” „Głos Lub”. 26

Kupno i sprzedaż.

Piwo Okocimskie sprzedaje sklep kolonialny. J. Rudziejewskiej Krak.-Przedm. 66. 19

Interesy handl. i majątk.

Za gotówkę. Zaraz kupię domek z ogrodem owocowym i 3—4 mg gruntu na przedmieściu w pobliżu Lubli. Oferty składać w admin. „Głosu” pod „Domek”. 5675

Lokale.

Stacja z francuską konwersacją dla 2 uczennic lub 2 pań. Wiadomość „Głos Lub”. 27

Stacja dla uczennic mieszkanie z wygodami, życie dostatnie, cena bardzo przystępna. Szpitalna 10 m. 6 piętro pierwsze, wejście frontowe. (Naprzeciwko pensjonatu) 29

Stacja dla inteligentnych uczni. Pokoje widne i suche. Trokliwa opieka i dobre pożywienie zapewnione. Zmigród 10 m. 4. 5648

Stacja dla uczennicy, za gotówkę lub prowianty Opieka troskliwa, wszelkie wyгоды. Wiadomość w Administracji. 5674

Doniesienia rozmaite.

Pianino i pokój do wynajęcia. Foksalna 41 m. 3 lewa oficyna. 14

Skradzono portfel wraz z dokumentami, oraz dowodem osobistym wyd. przez Sterostwo Lubelskie na imię Władysława Konarda. 5664

Reklama

Jest dzwignia

Handlu i Przemysłu.